

IZLANDI VENDÉGEK A SZEGEDI KIRÁLY-KÖNIG PÉTER ZENEI AMI-BAN

**Péterffy Gabriella interjúja Joó Beáta Izlandon élő zenepedagógussal,
valamint Bodroγκözy Eszterrel, Kamenszky Dórával és Szirmainé Szimon
Edinával, az iskola tanáraival**

Izlandi vendégeink

2022 májusában tizenkét izlandi zenetanár érkezett a szegedi Király-König Péter Zenei Alapfokú Művészeti Iskolába. Ez a tény még a sokat emlegetett „rég életünkben” sem lett volna mindennapos, az utóbbi időben viszont különösen öröndetesnek, sőt kivételesnek mondható. Az eseményen a nyugat-izlandi Ísafjörður zeneiskolájának csaknem teljes tanári kara jelen volt az immár harminchat esztendeje a szigetországban tanító Joó Beáta vezetésével, aki egykor ebben a szegedi iskolában kezdte zenei tanulmányait. Az izlandi kollégák három tanórán vettek részt: Szirmainé Szimon Edinánál előképzős zongoraórát, Kamenszky Dóránál zeneismeret órát, míg a program szegedi szervezőjénél, Bodroγκözy Eszternél zeneóvodai foglalkozást láthattak és hallhattak. A jó hangulatú, beszélgetéssel záruló program után bizonyossá vált, hogy mindkét fél számára tanulságos és örömteli volt a találkozás. Az alábbi riportban a program létrejöttének előzményeiről és céljáról, valamint tapasztalataikról kérdeztem a kollégákat. A szakmáról kezdtünk beszélgetni, aztán a témakör kitágult, és immár országhatárokat átívelő emberi kapcsolatokról, zenei és érzelmi gyökereinkről, kulturális értékekről, a világháló adta lehetőségekről, valamint a szülőváros örök vonzerejéről formálódtak szavakká a gondolatok. Mennyi érték születik egy tanulmányút nyomán!

Az alábbiakban elsőként a vendéglátó, egyszersmind bemutató órát tartó tanárok szavait idézem.

Bodrogközy Eszter:

Zeneóvodai foglalkozás Bodrogközy Eszternél

– Joó Beátával szakmai kapcsolatunk régen kezdődött, amikor hosszabb szegedi tartózkodása során bejött hozzám órát látogatni. 2018 őszén tartottunk egy közös szakmai bemutatót *Párhuzamok és kereszteződések a magyar és az izlandi*

zenetanításban címmel, ahol mindketten bemutattuk egy-egy óra keretében ötleteinket a zenei előkészítő osztály tanításában. Ez alkalommal bepillantást nyertünk az általuk alkalmazott módszerekbe és egy játékos feladatgyűjteményt is kipróbáltunk. Idén májusban nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy eljött hozzánk látogatóba az ísafjörðuri tanári kar. A gyerekek nagyon lelkesen készültek a bemutató órára, rengeteg ötletet adtak, hogy minél jobban be tudjuk mutatni, amivel a tanév során foglalkoztunk. Szerencsére még az előző alkalomról emlékeztek a *Fann ég á fjalli* kezdetű dal szövegére, amit Izlandon a *Kis kece lányom* dallamára dalolnak. Először nem is gondoltam, hogy a gyerekek is megtanulják, de szinte pillanatok alatt elsajátították a nehéz szöveget.

Az óvodáskorúak zenei nevelésében szerintem különösen innovatív gondolkodásra, folyamatosan megújuló ismeretátadási attitűdre van szükség, hogy az adott gyermekcsoport figyelmét felkeltve motiváljam őket a muzsika csodálatos birodalmába való belépésre, annak felfedezésére, a hangszertanulás iránti igény felkeltésére, megtartására. A tengernyi saját ötlet mellett ehhez hatalmas támogatást jelentett, hogy az évtizedek során rengeteg hazai és külföldi zeneiskolából jöttek hozzám kollégák, olykor több hónapig is itt maradtak, és én is számtalan ország intézményeiben tanulmányozhattam a zenei alapok közvetítését, a tanárok munkáját. Mostanában kissé alábbhagyott ez a szellemi pezsgés, így az izlandi látogatás a lehető legjobbkor történt, hogy újabb tapasztalatokkal gazdagítsam pedagógiai eszköztáramat, illetve, hogy be tudjam mutatni a magyar zeneoktatás nagyszerű eredményeit, azok adaptációját az Alfa-generáció tagjaira.

Számomra az izlandi zenetanítás nagyon érdekes, mert sok országból érkeznek erre a csodás szigetre tanítani, és ők is sokat járnak külföldre órákat látogatni, így különleges, sokszínű ismeretanyag halmozódott fel náluk, amit örömmel tanulmányozok.

Szirmainé Szimon Edina:

– Juhásznő Bodrogekőzy Eszter kolléganőm kérésére tartottam bemutató órát az Izlandról érkezett zenetanárokból álló csoport számára, akik három különböző területről láthattak egy-egy foglalkozást. Az óra anyaga a mesterprogramomhoz kapcsolódott, amely a kezdőtanítás tematikáját öleli fel. Egyrészt egy módszertani

jegyzet és példatár összeállítását vállaltam a programomban, másrészt fiatal, pályakezdő pedagógusok mentorálása a vállalt feladatom. Ehhez a programhoz kapcsolódóan 2021 szeptemberében rögzítettem egy kezdő zongorista növendékem első óráját, és a bemutató tanítás első harminc percében ezt a foglalkozást vetítettem le. Ezután ugyanezzel a növendékkal egy „élő” órát tartottam, ezáltal a külföldi tanárok láthatták, hogy a növendék hová jutott el, mennyit fejlődött egy tanév alatt. Az óra utáni beszélgetésen nagyon elismerően nyilatkoztak a nálunk folyó munkáról, a bemutatott órákat hasznosnak és tanulságosnak ítélték. Számomra érdekes volt egy módszertani különbség: a kezdeti tanítás során mi gyakran hozzáérünk a gyermekhez, lazítjuk a kezét, a mozdulatokat úgy bemutatjuk be, hogy közben segítünk neki, az izlandi tanárok viszont azt mondták, hogy náluk ehhez a szülő beleegyezése szükséges. Pedig szerintem enélkül nagyon megnehezedik a dolgunk. A növendékem egyébként rendkívül motivált volt az órán, nagyon élvezte az egész szituációt, így azt hiszem, szép emlék marad neki ez az alkalom. Az órák után egy esti, kötetlen beszélgetés keretében is megvitattuk a látottakat, megbeszéltük a magyar és az izlandi zeneoktatás hasonlóságait és különbségeit, és úgy vélem, hogy az eszmecsere mindannyiunk épülésére szolgált.

Szirmai Edina tanítványa: Méri Mátyás
(Péterffy Gabriella felvételei)

Kamenszky Dóra:

Zeneismeret óra Kamenszky Dórával

– Az Izlandról érkezett hangszeres- és szolfézsstanárok a Kodály Zoltán-féle magyar zeneoktatási módszerekre, illetve az improvizáció tanítására voltak kíváncsiak. A bemutató órán a zeneismeret tárgyat tanuló 13-16 éves diákok vettek részt. Az óra anyagának kiválasztásához jó apropót adott az idei Kodály-évforduló. Mivel az idén ünnepeljük a huszadik század egyik legjelentősebb magyar zeneszerzőjének és népzene-kutatójának 140. születési és 55. halálozási évfordulóját, a második félévben az órákon Kodály Zoltán életével és munkásságával foglalkoztunk. Az iskolánkban márciusban megrendezett Kodály műveltségi verseny anyagában a szerző *Felszállott a páva* kezdetű műve is szerepelt, így szinte adva volt az óra témája.

Rövid feladatokkal mutattuk be a Kodály-módszert és a zenei improvizációt a *Röpülj, páva* kezdetű ősi magyar népdallal és annak variációival. A népdal és a hozzá kapcsolódó páva-variációk betekintést adtak a szolmizációs éneklésbe, a pentaton dallamvilágba és az ehhez kapcsolódó *Felszállott a páva* című zenekari műbe. Interaktív órát tartottam, így a külföldi zenetanárok bekapcsolódtak a növendékek munkájába: lapról énekeltek, szolmizáltak egy- és több szólamban, ritmussal kísérték a dallamot, és két zongorista növendék is játszott egy-egy variációt. Még a nagy meleg ellenére is aktív maradt mindenki! Úgy próbáltam összeállítani a feladatokat, hogy minél kevesebb instrukciót kelljen hozzáfűzni, a zene nyelvén „beszéljünk” az órán. A szükséges magyarázatokat Joó Beáta kolléganő fordította az izlandi tanároknak.

Az óra végén minden tanuló Izlandról hozott csokoládét kapott ajándékba; figyelmességük mellett nyitottak, kedvesek, érdeklődők voltak az ideérkező tanárok. Sajnos az idő rövideje és a nyelvi akadályok miatt csak rövid szakmai beszélgetésre került sor velük. Felajánlásuknak, miszerint szívesen látnának minket Izlandon, örömmel eleget tennénk. Folytatódhatna a szakmai konzultáció, és mi is bepillantást nyerhetnénk az izlandi zeneoktatásba.

Interjú Joó Beátával, az Ísafjörður Zeneiskola zongora-, szolfézs- és karvezetés szakos tanárával

Joó Beata az „Ísafjörður Művésze 2018” -díjjal

Ísafjörður

és címere

Ísafjörður (ejtsd['i:sa fjærðyr] jelentése *jégfjord*) egy város Izland északnyugati részén .

– *Ezer szállal kapcsolódsz Szegedhez, és most a kollégáidat is elhoztad ide. Hogyan jött létre ez a program?*

– Harminchat éve tanítok Izlandon, és a zeneiskolában minden évben elhangzott a kérdés: „Mikor megyünk Magyarországra?”. Kezdetben próbáltam kibújni ez alól, mert tudtam, hogy nagyon sok munkával jár a szervezés, hogy az egyhetes itt-tartózkodásunk megvalósuljon. Korábban hoztam már haza férfikart, vegyeskart, öt éve pedig az általános iskolai tanárok kértek meg egy hasonló út szervezésére. Eredetileg Budapestre akartak menni, de hazairányítottam őket Szegedre, mert úgy gondoltam, ha lehet, inkább Szeged profitáljon abból, hogy itt veszik igénybe a szállodát és az éttermeket. Lehet, hogy ez csepp a tengerben, de valójában mégsem, mert nagyon sokan visszajönnek ide, és érdekes módon az összes csoport, akiket hoztam – bár nagyon szeretik Budapestet és egész Magyarországot –, egyértelműen Szegedet csodálják. Van, aki itt szeretne lakást

venni, és a legtöbben tervezik, hogy visszatérnek ide. Szeged csodálatos, tele van étellel, nagyon tiszta, kulturált és élhető város. Gyalog lehet eljutni mindenhova, és mindenütt van valamiféle nyüzsgés. A szegediek ezt sokszor nem így gondolják, de az izlandiak szemében Szeged egy csoda. Eldöntöttem hát, hogy megszervezem az utat. Először is megfelelő időpontot kellett találni, mert a tanévet be kellett fejeznünk. Nálunk május 28. körül szokott lenni az évváró, de azzal, hogy néhány napot előre ledolgoztunk szombatonként, és bizonyos szakmai napokat is előrehoztunk, a csapat el tudott jönni május 22-én.

Az utunkat a tanárok szakszervezete támogatja, amelynek Izlandon havonta fizetünk egy bizonyos összeget. Ez kötelező, és ennek fejében a szakmai utak költségének egy részét visszaigényelhetjük. A szakszervezet így segít bennünket abban, hogy tovább tanuljunk. Bizonyos időszakonként csoportos utakat is szponzorálnak: most például tizenketten jöttünk Izlandról, és az utunk költségének egy részét majd visszakapjuk. Ez csapatépítő terápiaként is felfogató, mert nem vagyunk kötelesek minden nap tanulni, vagy bejárni valamilyen intézménybe, hanem úgy szervezhetjük a programot, ahogy most: egy hétig voltunk itthon, ebből az egyik nap mentünk a zeneiskolába órát látogatni, egy másik nap a Zeneakadémiára meghallgatni Mozart *Requiem*-jét, a harmadikon az Operaházba, megnézni a Prokofjev *Rómeó és Júlia* című balettjét. Ezzel mintegy teljesítettük, amit a szponzoráláshoz kérnek tőlünk. Öt évvel ezelőtt Bostonban voltunk egy rövidebb, négy-öt napos úton, ott sok iskolát látogattunk, tíz éve pedig Olaszországban: Velencében, Firenzében, Milánóban. Ha az ember úgy szervezi meg ezeket az utakat, hogy mindenkinek érdekes és jó legyen, akkor a végén szinte már nem is fontos, hogy kap-e vissza pénzt vagy sem.

– *Szegeden számos ismerősre és baráttra lelsz, hiszen egykor Te is ennek az iskolának a tanulója voltál. Igaz, akkor még Liszt Ferenc nevét viselte az intézmény...*

– Gyerekkorom óta kapcsolatban vagyok a szegedi zeneiskolával, nagyon sok tanárt ismerek – lásd, téged is –, gyerekkori ismerőseim vannak itt. Eszter pedig kiskorunk óta a barátnőm, akivel rendszeresen tartom a kapcsolatot. Ő a maga százszázalékos, csodálatos módján vett részt a szervezésben, és neki, valamint Katona Judit intézményvezetőnek köszönhetően meglátogathattuk az iskolát. Abban biztos voltam, hogy szolfézsórárt látnunk kell, hiszen a Kodály-módszer világhírű. A kezdő zongoratanítás bemutatása Eszter ötlete volt, a zeneóvoda is az ő munkájához kapcsolódik. Ezek az órák minden zeneiskolában nagyon fontosak. Meg kell mondanom, nagyon szépen megszervezte nekünk a zeneiskola

mindezt, amiért hálásak is vagyunk! Az órákat úgy szervezték, hogy ne kelljen közben várnunk, és még arra is figyeltek, hogy ne legyen dobtanítás az alattunk lévő teremben. Ezek nagyon szép gesztusok az iskola részéről, és ők nem is szóltak minderről, máshonnan tudtam meg. Gyönyörűen fogadtak minket: süteményt sütöttek nekünk, üdítőt hoztak, kedvesek voltak hozzánk.

Joó Beáta szegedi zenész barátai körében

– *A kollégáid vajon hogyan vélekedtek a látottakról és hallottakról?*

Azon túl, hogy nagyon hasznosnak tartották az iskolalátogatást és rengeteg ötletet kaptak, a magas színvonal mellett meglepte őket az is, hogy a gyerekek mennyivel fegyelmezettebbek, mint nálunk. Amikor bementünk a zeneismeret órára, ott ült vagy tizenöt fiú és tizenöt lány csendben, szó nélkül. Azt hittük, hogy csak miattunk viselkednek így, de megtudtuk a tanároktól, hogy ez máskor is hasonlóan van. Ennyi kamaszt ilyen szép magatartással látni, komolyan mondom: fantasztikus! A neveltésben tehát nagy különbség van, és ez látszik, ezt mindenki azonnal észrevette. Meg voltak döbbenve! És ahogyan Eszter a zeneóvodában azt a rengeteg pici gyereket foglalkoztatta! Az ő órájával kapcsolatban nagyon tetszett nekik, hogy olyan lendületes, pörgős volt az óra, hogy a gyerekeknek idejük sem volt arra, hogy rendetlenkedjenek. Eszter folyamatosan foglalkoztatta őket. A magas színvonalon kívül, amiről egyébként is tudtak az izlandi tanárok, meglepte őket, hogy milyen sokat tudnak az itteni gyerekek. A legmeglepőbb pedig az volt számukra, hogy ennyire jólneveltek.

– *A jó magatartás bizonyára nálatok is érvényesül, ha vendég érkezik...*

– Hozzánk nemigen jönnek vendégek. A mi városunk, attól függetlenül, hogy Nyugat-Island és a Nyugati-fjordok fővárosa, egy kicsi hely. Persze a zeneiskola

színvonala nem feltétlenül attól függ, hogy mekkora az intézmény vagy a város, hanem a tanároktól. Nagy szerencséje az iskolánknak, hogy bizonyos tanárok magas szinten tanítanak nálunk is. Ennek ellenére hozzánk ritkán jönnek máshonnan, kurzusokat viszont szervezünk. Több magyar tanár is tanított már nálunk, például Lucz Ilona és Baranyai László zongoraművészek több alkalommal, és persze izlandi tanárokat is hívunk. Ezen a nyáron is van egy kurzus, ami néhány évig szünetelt, de most újra megrendezésre kerül, és amelyre világhírű művészeket hívnak meg. Ilyenkor Ísafjörður lesz Izlandon a zenei élet szíve, mert oda jönnek szerte az országból, sőt külföldről is tanítványok.

– *Az iskolákban mekkora a diáklétszám és a tanári kar?*

– A növendéklétszámunk körülbelül háromszáz, és tizenöten vagyunk tanárok.

– *Az alapfokú oktatás és az előképző hasonló-e a miénkhez?*

– Négyéves kortól van nálunk zeneóvoda, és van előképző is. Zeneiskolai és konzis szinten tanítunk, húszéves korig tanulnak nálunk a gyerekek. Öten tanítunk zongorát, ezenkívül van egy hegedűtanár, aki csellót is tanít, egy fúvós tanár, aki eredendően klarinétos, de trombitát, szaxofont és fuvalát is tanít, egy nagyon jó énektanár, két gitár-, egy szolfézs-, és egy zeneóvoda tanár. Az ének tanszak nagyon jó nálunk, sok énekes ment tőlünk zenei pályára. A gyerekek olyan hangszerrel tanulnak, amire lehetőség van, és szerencsére igen sokféleképpen választhatnak. Tudjuk, hogy a hegedűtanár nem tanít csellót olyan szinten, mint egy csellótanár, és a klarinéttanár sem oktat olyan szinten fuvalát, ahogyan egy igazi fuvalatanár tenné.

– *Véleményed szerint mi a legfőbb különbség az izlandi és a magyar zeneoktatás között?*

Nálunk Izlandon valószínűleg sokkal szabadabb az oktatás, mint itt, mert a fő cél az, hogy zeneszerető gyerekeket neveljünk, nem feltétlenül pályára készülőket. Egyetlen vizsga van évente, tavaszi vizsga, amikor egy darabot és egy skálát kell eljátszani, de ez sem kötelező. Nincs osztályzat, csak szóban. Mert vannak gyerekek, akik tartanak attól, hogy mások előtt kell játszaniuk, viszont imádják a hangszerrel. Azért hagynák abba, mert megijednek attól, hogy ki kell állniuk. Egyébként a régi állami vizsgarendszerünk angol minta nyomán újult meg mintegy tíz évvel ezelőtt: van alap-, közép- és felsőfok. A felsőfokig nagyon kevesen jutnak el, általában a gimnáziumi tanulmányok végén szokták teljesíteni ezt a vizsgát. A középfokúra is kevesen vállalkoznak, mert az is nagyon nehéz. Az alapfokút van, aki három év alatt, van, aki öt év után teljesíti, de ha mégsem,

ugyanúgy az iskola növendéke maradhat és folytathatja a tanulmányait. Viszont amennyiben állami tanterv szerinti hangszeres vizsgát tesz, addig nem kapja meg a bizonyítványát, amíg az azonos szintű szolfézs vizsgát is le nem teszi mellé. Kap egy igazolást, hogy megvan a hangszeres vizsgája, de az nem érvényes addig, amíg a szolfézszt le nem tette. Nagyon sokan teljesítenek valamilyen hangszeres vizsgát alapfokon, viszont a középfokút nem tehetik le, ha nincs meg hozzá a szolfézs is. A szolfézsoktatásban látom egyébként a legnagyobb különbséget.

– *Éspedig?*

A Kodály-módszer nélkül nagyon nehéz szolfézszt tanítani. Amikor kimentem, nagyon sok külföldivel, különböző nemzetiségűekkel dolgoztam együtt és láttam, hogy mekkora különbség van köztünk, és ezzel nem magamat dicsérem, hanem a magyar zeneoktatást, ami tényleg páratlan. Egy magyar zenész mindenütt megállja a helyét! Biztos vagyok benne: az, hogy sokkal jobban blattolunk, másképpen elemzünk, az itteni szolfézsoktatás eredménye.

– *A hangszeroktatásba is beépítetted a Kodály-módszert?*

– A hangszeres növendékeimet szolmizáltatom. Mielőtt elkezdünk zongorázni, mindig elénekeljük a darabokat szolmizálva. Az izlandiak is tanítják a szolmizálást egy bizonyos szinten, de használni nem tudják. Tudod, mi az érdekes? Beszéd közben nem szoktam keverni a magyar és az izlandi szavakat. Ha magyarul beszélek, abba soha nem keverek izlandi szót, és fordítva. Viszont amikor a gyerekekkel szolmizálok, az után nem tudom, miért, mindig magyarul kezdek el beszélni. Valószínű, hogy az agyamnak ugyanazt a részét használom a szolmizálásra, mint az anyanyelvre. Teljesen automatikusan magyarul kezdek hozzájuk beszélni, észre se veszem, csak azt látom, hogy a gyerek furcsán néz rám, és nem tudja, miről beszélek.

– *Ez érdekes, ugyanakkor nagyon szép is! Azt jelenti, hogy a két dolog összetartozik.*

– Igen, összetartozik! És annyira ösztönös, hogy nem is veszem észre. Most már persze figyelek rá, hogy ne magyarul szólaljak meg utána. De a gyerekek odáig nem jutnak el, hogy a szolmizálás segítség legyen nekik. Nekem például soha nem kell – és biztosan nektek sem – gondolkodnom azon, hogy egy darab milyen hangnemben van, automatikusan hallod, amikor modulál, mert képtelen vagy másképp szolmizálni, csak az új hangnem szerint. Ez olyan, mint az anyanyelv, annyira ösztönös. Erre a szintre nem jutnak el, nekik gondot okoz a kétféle hangnév.

– *Akkor is, ha kicsi koruktól tanítod őket erre?*

– Igen, mert én sem jutok el velük arra a szintre, mivel a szolfézst nem én tanítom nekik. Nincs időm arra, hogy folyton szolmizáljak velük. Az elején még igen, aztán zongorát tanítok, nem szolfézst. Egyébként Izlandon is van olyan iskola, ahol tanítják ezt magasabb szinten, de még sehol sem láttam, hogy úgy alkalmaznák, ahogy igazán hasznos lenne. Ugyanakkor a saját gyerekeim tudnak szolmizálni. Hanna is, aki nem lett zenész, Áron is, Hilmar kicsit kevésbé, mert vele kevesebbet foglalkoztam. Mikor itthon voltunk egy fél évig – akkor is a szakszervezettől kaptam tanulmányi szabadságot –, a gyerekek itt tanultak a zeneiskolában. És a szolfézstanár megdöbbsen, hogy az én gyerekeim jobban szolmizáltak, mint az ottaniak. Kiskorukban mindig szolmizáltam nekik. Nagyon élvezték, mikor magyar dalokat és népdalokat énekeltünk.

– *Az iskolákban szintén két hangszeres óra van hetente?*

– Igen, kétszer fél óra, és egy szolfézsóra van.

– *A zenei pályára készülők számáról megtudhatunk valamit?*

– Tőlem eddig tizenketten mentek zenei pályára, az ének tanszokról pedig két-három növendék. Van köztük, aki színész lett, vagy popzene író, rockzenész, tehát nem klasszikus zenével foglalkozik, de tudja hasznosítani az alapokat. A mi zeneiskolánk Izland tekintetében nagyon híres. Ez annak köszönhető, hogy élt egy bizonyos Ragnar H. Ragnar, aki hetvenöt évvel ezelőtt megalapította az ísafjörðuri zeneiskolát, és aki nagyszerű zongoristákat képzett. Először a saját otthonában tanított, mert az iskolának még nem volt épülete. A húgom, Joó Ágota férje ebből az iskolából került ki Ragnar H. Ragnar növendékeként. Aztán az alapító lánya lett az igazgató, s amikor én odakerültem 1986-ban, még találkoztam az édesapjával. Ő nagy név Izlandon, hozzá kötődik az ísafjörðuri zeneiskola hírneve.

– *Állami vagy magán intézmény az iskolátok?*

– Magánkézben van, de a tanárok a város alkalmazottai. Az iskola fenntartását, a költségeket, a takarítást az iskola állja.

– *Milyen versenyek vannak nálatok?*

– Háromévente rendezik meg a zongoristák EPTA versenyét, s ennek izlandi része is van. Ez egy nagyon komoly zongoraverseny, amelyre általában viszek növendéket, és előfordul, hogy az iskolánkból mások is részt vesznek rajta. Második, harmadik díjat is nyertek már a tanítványaim. Ez nem könnyű, mert

Reykjavíkból sok jó növendékek jön. Nagy szerencsém, hogy volt egy zseniális növendékem. Tudod, van olyan, amikor a növendék többet hoz ki magából, mint amit a tanár megtanít. Előfordul. És van egy másik verseny, amit minden évben megrendeznek, a Nótan – Hangjegy. Ennek van zeneiskolai selejtezője és egy nyugat-izlandi fordulója, ahonnan három produkció mehet tovább, az északi országrészből két produkció – összesen húsz-harminc műsorszám versenyez a végén. Van alap- közép- és felsőfok, viszont ez nem korosztályfüggő, hanem az állami tanterv szerinti vizsgákhoz kötött. Tehát, ha valaki ötvenéves és letette az alapfokú vizsgát, akkor indulhat a középfokún, mindegy, milyen korú. Háromszor három kategória van: a szóló, a kamara és az egyéb, amelyben saját szerzeményt, átiratot lehet játszani. Így összesen kilenc versenyző kapja meg a Nótant, miután megnyerte a saját kategóriáját, és van egy kiemelt győztes is. Ez volt egy alkalommal a növendékem, aki saját maga írt át két darabot, az egyik a *Harry Potter*-szvit volt, a másik egy musical-szvit két zongorára, amit ő maga tanított meg a barátnőjének, és nagyon jól eljátszották. Sokszor az ember a lelkét is kiteszi egy növendékért és nincs eredmény, itt pedig szinte semmit sem kellett csinálnom, csak egy-két tanácsot adtam, és a növendék elhozta az országos nagydíjat. És ez nem az én érdemem volt, esetleg olyan szempontból, hogy előtte hogyan tanítottam. Van olyan, akiért milliószor többet tettem és mégsem mutatott eredményt. Furcsa dolog ez...

Érdekes az is, hogy Szegeden szinte mindenkit ismerek a zenei életben. Ennyi év után ez döbbenetes! Vannak, akiket gyerekkorom óta, a zeneiskolából, aztán a konziból, de az akadémiáról is sokan vannak Szegeden, akik Pesten lettek ismerőseim. A főiskolán még a portást is jól ismerem, mert gimnáziumi osztálytársam volt.

– *Szép példája ez annak, hogy a távolság nem akadály, s hogy meg lehet őrizni a kapcsolatokat.*

– Erre én nagyon vigyázok! Amikor hazajövök nyaranta, lelkesen hívogatom az ismerősöket. Figyelek rá, hogy tartsam a kapcsolatot, mert úgy érzem, ez az én dolgom. Ők nem tudják követni, hogy mikor jövök haza. Amikor itt vagyok, felhívom a barátnőimet, barátaimat. Érdekes, hogy ez egy ideig megy. Aztán mikor már a gyerekeim is velem vannak, nehezebben találkozom másokkal. Egy ideig éreztem, hogy lazulnak a kapcsolataim. Aztán jó néhány éve újra találkoztunk Eszterrel, újra telefonszámot váltottunk és általa is találkoztam másokkal. Erre tudatosan kell figyelni, mert egyébként elvesznek a kapcsolatok. Nekem nagyon sokat segít a Facebook. Sokan mondják, hogy az internethasználat

elvon az emberektől, de nálam ez fordítva működik: rengeteg embert visszaadott. Társalgok a neten, sok ismerősöm van, legalább néhány havonta beszélünk. Ez nem lenne lehetséges az internet nélkül! Érdekes módon nekem a Covid-időszak is sokat adott. A Zeneakadémiának és az Operaháznak is követője vagyok, koncerteket tudok hallgatni Izlandról. Csodálatos volt ott a Nyugati-fjordokban, hatalmas hősésben hallgatni például Áron fiam áriavizsgáját, amit online közvetített a Zeneakadémia. Ez elképesztő! Én, aki igazán nem vagyok netimádó, sőt kifejezetten bosszant a technika, el kell ismernem, hogy nekem rengeteget adtak vissza a közösségi oldalak. Nem butaságokra, hanem kapcsolattartásra kell használni őket! Ez persze nem csak rajtam múlik, hanem az ittenieken is, akik hajlandók egy ilyen messzire szakadt emberrel, mint én vagyok, tartani a kapcsolatot. Amikor kint vagyok, rengetegen írnak, hogy mikor jövök legközelebb, és szeretettel fogadnak. Én hazajövök ide!

Joó Beáta fiával, Áron Ottó Jóhannsson-nal.

„A Zeneakadémiának és az Operaháznak is követője vagyok, koncerteket tudok hallgatni Izlandról.”

– *Idézzük fel az olvasók számára, hogyan kerültél ki Izlandra annak idején!*

– Zeneakadémista voltam, amikor egy Gunnsteinn Ólafsson nevű izlandi fiú, aki ma már neves karmester, az akadémiai tanulmányaihoz szeretett volna egy féléves előkészítést. Legányné Hegyi Erzsébet tanárnőhöz jártam szolfézásra, harmadikosok voltunk, amikor a tanárnő az egyik órán elmondta, hogy van egy izlandi fiú, akit korrepetálni kellene szolmizálásból, és megkérdezte, ki vállalná. Először nem jelentkeztem, mert nem voltam a legaktívabb órára járó, de a többiek sem akarták vállalni. Aztán eltelt a szolfézásra és közben azon gondolkodtam, hogy vajon miért nem akarják a többiek megragadni ezt a lehetőséget. Én imádom az érdekes dolgokat, gondoltam, érdekes lehet egy izlandit szolmizálni tanítani.

De kár, hogy nem nyújtottam fel a kezem! Az óra végén aztán még egyszer rákérdezett a tanárnő: „Tényleg senki?”, s akkor jelentkeztem: „Hát akkor én!”. Nagy izgalommal vártam az első találkozást, aztán kiderült, hogy ez az izlandi fiú teljesen olyan, mint mi vagyunk. Korrepetáltam, jött hozzám az akkor még Gorkij fasorinak nevezett kollégium pincegyakorlójába. Jóban voltunk, eljött a diplomakoncertemre is, aztán a Fészek klubbeli diplomabulin pezsgőzés közben megkérdezte tőlem, hogy van-e kedvem Izlandra menni dolgozni. Viccből azt mondtam: „Persze, hogy van!”. Mint kiderült, ő ezt teljesen komolyan gondolta, én viszont nem tudtam erről. Hazajöttem Szegedre, és két hét múlva érkezett egy munkaaajánlat, miszerint Reykjavíkban a filharmóniai kórusnak lehetnék a vezetője. Anyukámnak rögtön azt mondtam, nem megyek Izlandra, azt sem tudom, hol van. Volt egy kis atlasza, abban megtaláltuk Izland térképét, láttuk, hogy nagyon északon van, én pedig napimádó vagyok... Tiltakoztam, de Anyukám így szólt: „Ugyan, egy évre?” 1986-ot írtunk, akkoriban nem volt könnyű nyugaton munkalehetőséget kapni, főleg úgy, hogy fölkinálják az embernek. „Jó, egy évre kimegyek” – válaszoltam. Aztán valamikor augusztusban jött a telefon és kiderült, hogy sajnos a reykjavíki állás mégsem aktuális, mert van egy szabály, miszerint, ha izlandi jelentkezik rá, akkor nem adhatják külföldinek, mert egy év után valószínűleg otthagyná... Viszont Ísafjörðurben, a Nyugati-fjordok fővárosában keresnek orgonistát és kórusvezetőt. Amikor meglátták, hogy a születésnapom január 25-én van, amikor a téli sötétség után először lehet látni a Napot Izlandon, már nem volt vitás, hogy engem akarnak oda szerződtetni. Anyukámmal megint megnéztük a kisatlaszt, de Ísafjörður rajta sem volt a térképen... Erre vettünk egy nagyobbat, és amikor megláttam, hogy még északabbra van, mint Reykjavík, megint kijelentettem: „Én oda nem megyek!” Már augusztus volt, elkeltek itthon a jobb állások, akadémiai végzettséggel a csepeli általános iskolában lehettem volna énektanár. Hát kimentem Izlandra. Érdekes, hogy az, aki a filharmóniai kórushoz szerződött, egy év után tényleg otthagya az állást, én pedig Ísafjörðurben tanítok már harminchat éve, és ott alapítottam családot. Ilyen az élet... Viszont a filharmóniai kórus mostani vezetője Reykjavíkban tanít karvezetést, és mivel az utóbbi hét évben én is tanítom ezt a tárgyat, ő szokott lenni a vizsgabiztosunk. Ráadásul a kisebbik fiam énekelt a kórusban, tehát a kapcsolat megmaradt.

– *Mint egy regény! Vajon gondoltál-e arra, hogy megírd az élményeidet?*

– Igen, írok egy könyvet néhány éve. Elég sokat megírtam belőle, amikor valami közbejött, így két éve nem tudtam hozzányúlni. Most fogom újrakezdeni, ha lesz rá időm.

– *Rengeteg élményed van, sok érdekes dolog történt Veled.*

– Nekem ez olyan egyértelmű! Tudom, hogy másoknak érdekes. Nézd, én nagyon szívesen maradtam volna Szegeden. Sőt, ha azt mondják nekem, hogy soha nem mehetek máshova, csak Algyőre, nekem az is jó lett volna. Én nem vágytam arra, hogy elmenjek itthonról. Egy pillanatig sem.

– *Ma sokan másképp gondolkodnak...*

– Mert nem tudják, hogy mi az, ami itt van.

– *Gondolod, hogy jobban meg kellene becsülni?*

Joó Beáta férfikórusával és díjnyertes zongorista növendékével

– Sokkal jobban! Nem azt mondom, hogy mindenkinek jó dolga van itthon, és megértem azokat, akik nehézségekkel küzdenek. Helyettük nem is formálhatok véleményt. Mégis, sajnálom azokat, akik csak panaszkodnak Magyarországra. Lehet, hogy van rá okuk, lehet, hogy több pénzt kap az, aki külföldre megy dolgozni, de talán nem is gondolja, hogy mennyi nehézséggel jár mindez, s hogy mennyi mindent veszít el közben. Én ennek tudatában mondom, hogy jó itt élni. Biztos vagyok benne, hogy sokkal több ember tudna örülni, ha azt nézné, ami van, és nem azon keseregne, ami nincs. Rengeteg szép dolog van itthon! Tudom, hogy az ember mindig arra vágyik, ami nincs neki. Én megtanultam örülni annak, amim van. Elfogadom a döntést, amit akkor hoztam – valójában nem is döntés volt, hanem meggondolatlanság. Kimentem, és ott maradtam. De nagyon szerettem itthon élni, tehát nagyon nehéz volt itthonról elmenni. Aztán kimentem egy évre, és nem akartak visszaengedni. Azonnal kaptam fizetésemelést, ott akartak tartani. Tudom, hogy ez jól hangzik. De a zeneakadémiai diplomámmal – magára az

akadémiára vagyok büszke – nekem ott nincs olyan, amit ne tudnék megvalósítani szakmailag. Ezzel nem magamat dicsérem, hanem a magyar oktatást. Nekem ott még soha semmi nem okozott szakmai problémát. Amikor a képesítségemnek megfelelő szinten dolgozhattam, vezényeltem egy fesztiválkórust, akikkel Händel *Messiását* és Mozart *Requiemjét* énekeltük szimfonikus zenekarral. Akkor fordult elő, hogy úgy éreztem: egy kicsit meg kell dolgoznom azért, hogy a *Requiemet* betanítsam egy teljesen amatőr kórusnak. Azon kívül egy-két zongoristával, akik magas szinten voltak, meg kellett dolgoznom, hogy jól tanítsam őket. Nagyon szeretnek ott, békében élünk. Szerencsém volt az igazgatókkal. Bármilyen szakmai ötlettel állok elő, mindenben segítenek. Mégis, mindig nagy örömmel jövök haza.